

Coses d'aquest Nadal

Aquesta setmana que avui s'acaba i que, amb la vinent, la gent acostuma a anomenar els nadals, en un calc preocupant del castellà ocupant, ha vist passar Nadal i Sant Esteve i el dia dels Sants Innocents, això pel que fa a les festes religioses, que són l'origen de tot. Però hi ha els preparatius: es fa el pessebre, es fa cagar el tió, hi ha la Missa del Gall, els espanyols fan la seva loteria, aquí anomenada rifa, a la qual els catalans juguen per costum. Aquest any, a més, gràcies a la munificència del senyor Rajoy, gran benefactor de Catalunya, hem tingut eleccions. Unes eleccions convocades per veure si això de la República quedava en no res. Però a M. Rajoy, com consta al paper del cas Gürtel, li ha sortit el tret per la culata i no solament no ha decapitat els republicans, que ara som més que mai, si no que ell ha perdut bous i esquelles. Per una banda, els seus representants a Catalunya han passat a ser els últims de la llista, amb el mateix o escons que els impresentables de la CUP, aquests que sempre han estat els dimonis dels Pastors. I, per l'altra, ha hagut d'empassar-se la victòria tan històrica com inútil de Ciudadanos (no sé per què s'entesten a autoanomenar-se Ciutadans, si sempre parlen en espanyol), aquest invent neofalangista creat per anorrear la llengua catalana, entre altres objectius encoratjadors. A Barcelona hi ha hagut la Fira de Santa Llúcia, on venen tot el que es necessita per fer el pessebre i moltes coses més, cada dia més coses. Hi vaig anar a comprar un parell d'ovelles que ens feien falta i una branca de grèvol, que a Catalunya està prohibit tallar-ne. Suposo que el meu grèvol és d'importació. Però és molt bonic. Els arbustos de Sòria són espo-

NARCÍS COMADIRA

ESCRITOR I PINTOR

nerosos i granats i els seus fruits són encara d'un vermell viu. Suposo que la FAES ja deu estar experimentant perquè l'any vinent siguin de color taronja.

Aquestes eleccions rajonians, però, han tingut un predomini del color groc emocionant. Amb quatre presos polítics i amb cinc exiliats, no es pot pas dir que hagi estat normal. Aquest groc reivindicatiu ha tenyit les eleccions i continua ben present aquests dies de Nadal. Per exemple, al concert de Sant Esteve, del Palau de la Música, tots els cantants i fins i tot el director, Simon Halsey, un anglès, portaven el llacet groc a sobre. I entre el públic també abundava en forma de llacets i bufandes. Les eleccions les hem guanyades, però els nostres presos continuen presos i els nostres exiliats continuen exiliats. I això sembla que no solament no canviarà, si no que pot augmentar. Ha estat un Nadal trist, per què negar-ho. Trist per als republicans i trist també, suposo, per als borbònics, que han vist

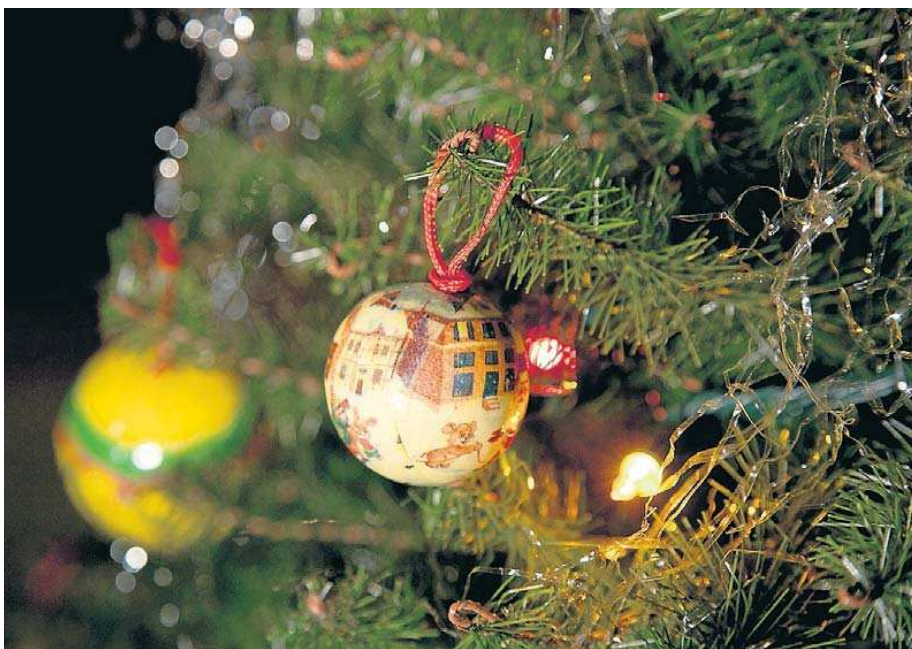
Les eleccions les hem guanyades, però els nostres presos continuen presos i els nostres exiliats continuen exiliats

com se'l shan socar i matat les safates de canelons, o el besuc, que és el que es menja a Madrid, capital de la dieta mediterrània.

I ara què, aquesta és la pregunta. Com s'ho faran per constituir un Parlament en aquestes circumstàncies preocupants? Qui investiran president les forces sobiranistes? Tornarà el president Puigdemont? ¿Dimitiran tots els presos i exiliats que són a les Illes per tal de facilitar formar govern i investir un altre president? Qui serà aquest president? Serà de Junts per Catalunya? Què farà Esquerra Republicana, que ja tenia coll avall la seva victòria? Quin Nadal, valga'm Déu!

La Fundació J.V. Foix, una mica com més enllà del temps i les seves misèries, ha editat aquest any, pulcrament, com acostuma a fer-ho, una col·lecció de les felicitacions que el poeta va enviar als seus amics entre el 1948 i el 1976 per Nadal, per Cap d'Any i pel seu natalici, a finals de gener. O sigui que tot quedava dins del cicle nadalenc. La peculiaritat d'aquesta edició és que està composta dels facsimils del full que cada any enviava el poeta. Il·lustrat per un artista diferent cada vegada. Desde Dalí fins a Frederic Amat, passant per Obiols, Tàpies i Miró. Tots aquests fulls estan recollits dins d'una capsa amb un llom amb la tipografia que li agradava a Foix. Les majúscules negres del tipus Bodoni. Així la capsa, posada a la biblioteca, segueix la tònica dels llibrets que cada any ha publicat la Fundació. Tant l'any que va il·lustrar el full Tàpies com l'any que va tocar a Miró, Foix va fer una edició paral·lela, diguem-ho així, il·lustrada per un artista menys agressiu. Suposo que Foix no volia espantar els seus amics més conservadors, aquells als quals enamorava el vell però no exaltava el nou de cap manera.

CRISTINA CALDERER

El llegat

SÍLVIA SOLER

Si no fos que l'ocasió era tan trista, hauríeu dit que la sala feia goig. Si no fos que es tractava de la sala d'un tanatori, hauríeu dit que aquella trobada era una ocasió única per la comunió de tantes vides en un sol sentiment.

Hi havia homes i dones de totes les edats, la majoria dels quals havien tingut de professor l'home del qual ens acomiadàvem. Molts ploraven, d'altres llegien poemes en veu alta o abraçaven amb emoció un vell company. Allà on anessin, entre els grups de persones, senties parlar d'ell, del professor. El millor que he tingut; un mestre de veritat; la barreja perfecta entre professor i amic; gràcies a ell he estimat sempre la literatura; em sentiré deixeble seu fins al dia que em mori.

Us podeu imaginar, doncs, que si no fos perquè l'ocasió era trista, tristíssima, podria haver estat un dia de celebració. Celebració per una vida — massa breu — viscuda amb intensitat, generositat i alegria. Celebració per una vocació reeixida i reconeguda per diverses generacions. Celebració per tantes persones aferrades al record d'un home bo. Celebració per la llavor sembrada que ha donat, clarament, tants i tan bons fruits.

Potser algun dia, d'entre tots aquests joves humanistes, n'hi haurà algun que escriurà una novel·la, o un relat, o un poemari, sobre l'estimat professor. I recordo ara a Stoner, la novel·la de John Williams sobre aquell home senzill, fill d'uns grangers de Missouri, que dedica tota la seva vida a transmetre als joves el seu enlluernament per la literatura. O Dimarts amb el vell professor, de Mitch Al-

Un professor apassionat per la literatura transmet aquesta dèria a un alumne i col·labora perquè tingui una vida més profunda

bom: "Tot hom sap que s'ha de morir però ningú s'ho creu".

No sé si els ensenyants — els bons, els que segueixen una vocació íntima — són conscients del llegat que deixen, generació rere generació. Un professor apassionat per la literatura — com Stoner, com en Daniel que acaba de marxar — transmet aquesta dèria a un alumne (o a desenes o a centenars) i col·labora decidivament perquè aquella persona, aquelles persones, tingui una vida més profunda i més feliç.

Mirava al meu voltant i pensava: si no fos que l'ocasió és tan trista, podria dir que la sala feia goig. El reconeixement i l'agraïment al professor prenen cosí feien que l'aire fos una mica més dens. L'adeu, envoltat de versos, es feia una mica més àrid. La bellesa de les paraules embolicava el dolor per fer-lo una mica més suportable. I, en acabat, el llegat del professor sortia de nou a la vida amagat a les butxaques de cadascun dels seus deixebles.